

نگاه ویژه: طرح تحول اقتصادی

طرح تحول اقتصادی و پویایی نظام بانکی

دولت نهم با هدف رفع مشکلات ساختاری در اقتصاد ایران از جمله رشد اقتصادی کند، نوسانی، تورم بالا و نابرابری توزیع درآمد، بهره‌وری پائین، هدمند نبودن یارانه، عدم کارایی در نظام مالیاتی کشور، نظام گمرکی ناکارا، نظام بانکی توسعه نیافته، ارزش گذاری نامناسب پول ملی و نظام سنتی و نامناسب توزیع کالاها و خدمات شناخته شده، طرحی را موسوم به «طرح تحول اقتصادی» در هفت محور برای اصلاح ساختار اقتصاد کشور ارائه نموده است.

برای بهبود بهره‌وری، اصلاح در تمام زمینه‌های اقتصادی و محورهای مهم آن، راهکارهایی معرفی شده است که در مقوله یارانه‌ها، نحوه شناسایی اقشار و فعالیت‌های آسیب‌پذیر، روش اصلاح قیمت‌ها، تحلیل آثار اصلاح قیمت‌ها و روش‌های بازپرداخت و جبران ناشی از هدفمندسازی به عنوان راهکار ارائه شده است.

برای بهبود در نظام مالیاتی، اصلاحات در دو بخش نرم افزاری و سخت افزار پیشنهاد شده است. در نظام گمرکی، پروژه‌های بهبود نظام ارزش گذاری کالاها، تسهیل تشریفات گمرکی کالاها و ایجاد هماهنگی بین سازمانها، ارتقای سلامت اداری در گمرک و افزایش فرهنگ وجدان کاری، آمایش واحدهای گمرکی، اصلاح نظام اداری و مالی گمرک و ایجاد گمرکات اختصاصی ارائه شده است. در ارزش گذاری پول ملی، استقرار نظام ارزی مناسب به همراه حذف سه صفر و چاپ اسکناس با ارزش بالاتر و در نهایت برای بهبود نظام توزیع کالاها و خدمات، برنامه نوین سازی و اصلاح نظام توزیع کالاها و خدمات در قالب چند پروژه پیشنهاد شده است.

طرح تحول اقتصادی در حالی در قالب لایحه‌ای به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌گردد که امید زیادی به رفع برخی موانع توسعه و رشد اقتصادی از یکسوی و از سوی دیگر اجرایی شدن عدالت در جامعه به عنوان یک اصل مهم که در سرلوحه اموری دولت قرار گرفته و در اذهان زنده کرده است. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در خصوص ضرورت طرح

تحول اقتصادی در نظام بانکی کشور در گزارشی خاطر نشان می‌کند، در اقتصاد ایران که تامین مالی پروژه‌ها در آن برخلاف بسیاری از کشورها، به جای بازار سرمایه مبتنی بر نظام بانکی است، اهمیت سیستم بانکی در تجهیز منابع برای فعالان اقتصادی، تسهیل گردش وجوه مالی، هدایت نقدینگی به سمت فعالیت‌های مولد، حمایت از رشد اقتصادی، ایجاد ارزش افزوده، تسهیل مبادلات و کاهش هزینه‌های مالی در ابعاد ملی و بین‌المللی، کمک به شفافیت و مبادلات رسمی و ... بسیار روشن است. در قانون عملیات بانکی بدون ربا، بر استقرار نظام پولی و اعتباری بر مبنای عدل و حق (مطابق ضوابط اسلامی) به منظور تنظیم گردش صحیح پول و اعتبار تاکید شده است. در این قانون همچنین در فعالیت نظام بانکداری از حیث تحقق اهداف و سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی دولت با ابزارهای پولی و اعتباری تاکید شده است.

این در حالی است که در حال حاضر قانون عملیات بانکی بدون ربا ناقص اجرا می‌شود. همچنین بانکداری موجود در کشور، سنتی و تا حدود زیادی در اعضای دولت بوده است. سیستم بانکی در اعطای تسهیلات قرض الحسنه علی‌رغم جذب سپرده‌های فراوان از مردم، مناسب عمل نکرده است.

عدم رعایت نسبت استاندارد کفایت سرمایه از سوی بانکها، وجوه تسهیلات تکلیفی بسیار بالا (که باعث متورم شدن بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی و در نهایت رشد نقدینگی می‌شود همچنین سبب تضعیف سیاست‌های پولی، تخصیص غیربهبوده منابع مالی، عدم دسترسی مشتریان عادی بانکها به تسهیلات بانکی، کاهش سودآوری بانکها می‌شود)، افزایش خطرپذیری (ریسک) اعتباری بانک‌ها، بدهی بخش‌های دولتی و غیردولتی به سیستم بانکی تراکم و ترکیب نیروی کار ناکارا در بانک‌های دولتی و ... از جمله دیگر مواردی هستند که در ناکارآمد کردن نظام بانکی کشور و به خصوص بانک‌های دولتی نقش بسزایی داشته‌اند.